

Examenul național de bacalaureat 2021

Proba E. c)

Istorie

Varianta 4

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „În primele decenii ale existenței sale ca stat, Moldova s-a confruntat cu repetatele încercări ale Ungariei de a-și restabili suzeranitatea asupra regiunilor de la Est de Carpați. Domnii Moldovei au încercat să scape de această amenințare, sprijinindu-se pe Polonia.

Lui Bogdan, creatorul statului independent moldovenesc, i-a urmat în scaun Lațcu [...]. El a trebuit să facă față încercuirii polono-maghiare realizate prin alegerea regelui Ungariei, Ludovic I, ca rege al Poloniei în 1370. Pentru a slăbi presiunea regatului Ungariei, Lațcu a trecut la catolicism, intrând în legătură directă cu papalitatea. Izvorâtă dintr-o preocupare pur politică, adoptarea catolicismului nu a supraviețuit domniei lui Lațcu [...].

Urmașul lui Lațcu, Petru Mușat [...], s-a folosit de destrămarea, după moartea lui Ludovic I (1382), a uniunii polono-maghiare, pentru a se elibera de presiunea Ungariei și pentru a reglementa relațiile cu Polonia. Legăturile stabilite cu Polonia în 1387, prin tratatul de la Liov, au oferit Moldovei un sprijin extern împotriva primejdiei ungare. O vădită preocupare a manifestat Petru Mușat pentru organizarea economică, administrativă și religioasă a țării. El a bătut primii bani moldovenești de argint; veniturile țării au crescut considerabil prin comerțul intern și de tranzit.”

(A. Oțetea, *Istoria poporului român*)

B. „Din 1470, Ștefan cel Mare începe rezistența față de Poartă [Imperiul Otoman]. Ca și domnul Țării Românești, Mircea cel Bătrân sau voievodul Transilvaniei, Iancu de Hunedoara, Ștefan [cel Mare] urmărește cooperarea într-un efort comun și de durată cu Țara Românească, Transilvania și Ungaria. [...] Față de opțiunea lui Ștefan cel Mare, oficialitățile otomane hotărăsc războiul împotriva Moldovei. Mai întâi printr-un atac al tătarilor, care sunt însă complet învinși la Lipinți, în apropierea Nistrului [...]. A urmat intervenția directă a forțelor otomane [...]. Bătălia s-a dat la 10 ianuarie 1475, în fața orașului Vaslui, [...] pe un teren mărginit de păduri întrucât acesta nu îngăduia desfășurarea forțelor de invazie. Înfrângerea otomanilor a fost totală; urmărirea lor a ținut aproape patru zile. [...] Biruința de prestigiu [...] de la Vaslui nu putea împiedica reacția Porții ce dispunea de foarte mari rezerve de oameni și armament. Ca urmare, Ștefan cel Mare trimite, chiar la 25 ianuarie 1475, suveranilor Europei o scrisoare vestindu-le [...] victoria de la Vaslui și avertizând că sultanul va veni «cu toată puterea sa» să cuprindă Moldova [...]”

(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Scurtă istorie a românilor*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți voievodul Transilvaniei precizat în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la domeniul economic. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că adoptarea catolicismului este temporară. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni la care participă românii în cadrul relațiilor internaționale din secolele al XIV-lea – al XV-lea, în afara celor la care se referă sursele **A** și **B**. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două acțiuni diplomatice desfășurate de reprezentanții spațiului românesc în secolele al XVI-lea – al XVII-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„România a dus [...] negocieri cu Serbia și Grecia în vederea unei alianțe împotriva Imperiului Otoman. Relațiile cu Serbia erau deosebit de strânse, datorită uriașului spirit de independență din ambele țări. [...] Carol I și prințul Serbiei [...] au fost de acord, în 1867, să colaboreze, și un tratat de alianță, ce prevedea o acțiune militară comună în vederea înlăturării suzeranității Imperiului Otoman, a fost semnat [...] în 1868. [...]

Guvernul conservator al lui Lascăr Catargiu s-a orientat din ce în ce mai mult spre Austria [...]. Discuțiile [...] privitoare la un acord comercial cuprinzător, care se tergiversau încă din perioada imediat următoare venirii lui Carol I la tronul statului român, se accelerau acum întrucât ambele părți îi recunoșteau avantajele. [...] Tratatul a fost semnat în 1875 și [...] prevedea dezvoltarea comerțului între cele două țări [...], dar avantajele economice reveneau clar Austro-Ungariei, dat fiind că acestea i se acordaseră cele mai scăzute tarife posibile la aproape toate mărfurile [...]. În schimb, României i se permitea să exporte în Austro-Ungaria, fără taxe vamale, grâne și alte produse [...].

România a urmărit și stabilirea unor relații [...] cu Rusia. În 1874 ea a stabilit o agenție diplomatică la Sankt Petersburg, iar în 1875 au început negocierile pentru un tratat comercial. [...] Românii căutau un sprijin în plus pentru independența lor, în timp ce rușii doreau să contrabalanseze prezența crescândă a Austriei în România. Cu toate că în august era deja pregătit un proiect, negociatorii ruși ezitau să-l semneze [...], ca să nu-i ofenseze pe turci [...]. Criza [...] din 1875, și conștiința că Serbia și Muntenegru ar putea intra în război împotriva Imperiului Otoman și că Rusia ar fi atunci nevoită să trimită sprijin prin România, i-a convins până la urmă pe ruși să accepte condițiile românești. Tratatul [comercial] a fost semnat în martie 1876 și ratificat în octombrie 1876. [...] Astfel, o a doua Mare Putere a recunoscut, în decurs de un an, dreptul României de a încheia acorduri internaționale fără consimțământul guvernului otoman, iar conducătorii politici români erau convinși că reușiseră să capteze bunăvoința Rusiei.”

(K. Hitchins, *România 1866-1947*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul sub suzeranitatea căruia se află România, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați conducătorul statului român și o acțiune desfășurată între România și Serbia, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la Tratatul României cu Austro-Ungaria. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la relațiile dintre România și Rusia, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia un proiect politic elaborat în spațiul românesc între anii 1801-1850 a favorizat constituirea statului român modern. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția României în secolul al XX-lea, având în vedere:

- menționarea a două acțiuni desfășurate de români în contextul unui conflict politico-militar internațional din primele două decenii ale secolului al XX-lea și a câte unei consecințe a fiecăreia dintre aceste acțiuni;
- prezentarea unui aspect referitor la Constituția din 1923;
- precizarea noului regim politic impus în România postbelică, în prima jumătate a secolului al XX-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la politica internă a României în perioada 1952-1980 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2021

Proba E. c)

Istorie

Varianța 4

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Iancu de Hunedoara **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *O vădită preocupare a manifestat Petru Mușat pentru organizarea economică, administrativă și religioasă a țării; a bătut primii bani moldovenești de argint etc. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).*
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Moldova, Ungaria **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** **(3px2=6p)**
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **A**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză, respectiv efect*)
Exemple: cauză: *întrucât acesta nu îngăduia desfășurarea forțelor de invazie* și efect: *Bătălia s-a dat la 10 ianuarie 1475, în fața orașului Vaslui, [...] pe un teren mărginit de păduri SAU cauză: Biruința de prestigiu [...] de la Vaslui nu putea împiedica reacția Porții ce dispunea de foarte mari rezerve de oameni și armament. și efect: Ca urmare, Ștefan cel Mare trimite, chiar la 25 ianuarie 1475, suveranilor Europei o scrisoare vestindu-le [...] victoria de la Vaslui și avertizând că sultanul va veni «cu toată puterea sa» să cuprindă Moldova. etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror alte două acțiuni la care participă românii în cadrul relațiilor internaționale din secolele al XIV-lea – al XV-lea, în afara celor la care se referă sursele **A și B** **(1px2=2p)**
Exemple: lupta de la Posada (1330), cruciada de la Varna (1444), Tratatul de la Hârlău de la sfârșitul secolului al XV-lea **etc.**
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei acțiuni menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la această acțiune **(2px2=4p)**
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între două acțiuni diplomatice desfășurate de reprezentanții spațiului românesc în secolele al XVI-lea – al XVII-lea
Exemple: au caracter antiotoman, vizează alianțe cu state creștine **etc. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Imperiul Otoman **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XIX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: Carol I
3 puncte pentru menționarea oricărei acțiuni desfășurate între România și Serbia, la care se referă sursa dată
Exemple: *România a dus [...] negocieri cu Serbia și Grecia în vederea unei alianțe împotriva Imperiului Otoman; în 1868, România a semnat un tratat de alianță cu Serbia etc. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).*

4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la Tratatul României cu Austro-Ungaria **(3px2=6p)**
Exemple: *Tratatul a fost semnat în 1875; prevedea dezvoltarea comerțului între cele două țări; România exportă grâne în Austro-Ungaria etc. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).*
5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la relațiile dintre România și Rusia
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemple: *Între România și Rusia se stabilesc relații de colaborare în domeniul economic. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: în 1875 au început negocierile pentru un tratat comercial și Tratatul [comercial] a fost semnat în martie 1876 și ratificat în octombrie 1876. SAU Relațiile dintre România și Rusia erau determinate de interesele acestei mari puteri în zona Europei de Sud-Est. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: rușii doreau să contrabalanseze prezența crescândă a Austriei în România și Criza [...] din 1875, și conștiința că Serbia și Muntenegru ar putea intra în război împotriva Imperiului Otoman și că Rusia ar fi atunci nevoită să trimită sprijin prin România, i-a convins până la urmă pe ruși să accepte condițiile românești etc. Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.*
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** elaborarea *Constituției Cărvunilor* din 1822, elaborarea proiectului politic *Prințiunile noastre pentru reformarea patriei* din 1848 etc.) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

SUBIECTUL al III – Iea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două acțiuni desfășurate de români în contextul unui conflict politico-militar internațional din primele două decenii ale secolului al XX-lea și a oricărei consecințe a fiecăreia dintre acestea (**de exemplu:** aderarea la Antanta în 1916, constituirea Sfatului Țării în Basarabia, semnarea Păcii de la București din 1918 etc. și România declară război Austro-Ungariei în 1916, armatele române participă la acțiuni militare în Transilvania etc.; proclamarea Republicii Democratice Moldovenești, unirea Basarabiei cu România etc.; pierderi teritoriale pentru România, subordonarea economiei românești față de interesele Puterilor Centrale etc.) **(3px4=12p)**
 - **2 puncte** pentru menționarea oricărui aspect referitor la Constituția din 1923 (**de exemplu:** are caracter democratic, respectă principiul separării puterilor în stat etc.)
3 puncte pentru prezentarea aspectului menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la acest aspect și se utilizează relația cauză-efect
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la aspectul menționat
 - **2 puncte** pentru precizarea noului regim politic impus în România postbelică, în prima jumătate a secolului al XX-lea (**de exemplu:** comunist, stalinism etc.)
 - **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la politica internă a României în perioada 1952-1980 (**de exemplu:** Politica internă a României în perioada 1952-1980 urmărește consolidarea regimului politic totalitar., În perioada național-comunismului, disidența anticomunistă reacționează față de măsurile adoptate în politica internă a României. etc.)
 - **4 puncte** pentru sustinerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)
- #### Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:
- **2 puncte** pentru utilizarea limbajului istoric adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
 - **1 punct** pentru structurarea eseului (introducere - cuprins - concluzie)
 - **2 puncte** pentru respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
 - **1 punct** pentru respectarea limitei de spațiu